

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 17. Egregijs ornamentis donisque decoratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

le eiusdem agri particularibus personis addicto posuit. Demum in via publica ubi modo consistit illud angelicis manibus collocando sibi delegit, & in eo assidue miracula innumera illius meritis operatur Altissimus. Ob quod complures Romani Pontifices prædecessores nostri, & præcipue fel. Recor. Paul. II. Syxtus IV. & Iulius II. Sacratissima Virginis merito deuotissimi, quo populum Christianum omnipotenti Deo, & Virgini Matri redderent acceptabilem, Ecclesiam Lauretanam, quæ tanto miraculo creuerat, & augetur in dies varijs, ac præcipue spiritualibus decorarunt muneribus. Et cætera, quæ sequuntur.

Egregijs ornamentis, donisque decoratur.

Cap. XVII.

NEC Apostolicis litteris magis Lauretanam Aedem Leo Pontifex, quam Pontificijs opibus auctam voluit. Interim ab eo templi, Domusque Lauretanæ ædificia strenue adiuta. Bina templi sacraria circundatis segmentato opere armarijs adornata. Inde ad ipsam sacrosanctam cellam honestandâ conuertit animum. Ac sacros quidem parietes intrinsecus ornandos ratus non est, ne quid in eis ornati esset præter ipsos, quos Christi ac B. Virginis habitatio, contactusque satis superque adornarent. Cæterum intentus facello extrinsecus magnifice exornando (& materies ad id nuper ab Iulio præparata stimulabat) eam ornatus amplitudinem concepit animo, quæ digna Deipara Virgine, digna Romano Pontifice Christi Vicario, digna ipsius loci maiestate religioneque, quoad paterentur humanæ opes, foret. Ergo Sansouino Architecto simul ac statuario illis temporibus nobilissimo, formæ describendæ negotium dat monito quid sui consilij sit. Sibi utique esse in animo tale moliri opus, quod in parua mole, omnem illius seculi magnificentiam vinceret. Nec defuit regio Pontificis animo sapientissimi

Leonis x. ornamenta.

M mi ar-

mi architecti solertia. Formam quippe talem descripsit, quæ Leonis responderet optatis. Nec Pontifici minus animi in opere perficiendo fuit, quam studij in forma optanda probandaque fuerat. Preciosi marmoris haud quamquam satis erat: & descripta forma requirebat ingentes marmoris glebas. Igitur eas inde vsque à Carraria (quæ candidi marmoris lapidicina in Liguribus est in primis nobilis) peti iussit. Nullaque habita sumptus ratione Ligustica marmora nauigijs imposita longissimo circuitu (quippe infero superoque mari, Italiae oram pene quam longa est, circumuehi necesse erat) subuehenda curauit. Quæ ad Anconam, siue ad Recinetensem portum demum exposita Lauretum aduehebantur plaustris: ibi ab eximijs fabris illius ætatis maxima mercede conductis, antiqua illa Græcorum, Romanorumque arte perpoliebantur. Inter hæc auxit loci maiestatem, religionemque haud exiguum Lauretanæ Basilicæ additum decus. Leo, vt augustiorem sedis Lauretanæ speciem faceret, Petrum Antonium Perottum Præsidentem sacris operantem cum cætero habitu, tum verò Episcopalis insignibus venerabilem fecit: eidemq. concessit, vt sacris operatus populo bene precaretur Episcopali ritu. Nec Leonis cura Lauretanum Antistitem magis, quam aram Pontificijs muneribus honestauit. Cædelabra argentea quatuor sesquicubitalia auro interlita, & præclaro opere cælata pondo fere quinquaginta: umbella insuper quadrata egregia Leonis dona sunt. Per eadem tempora Lauretana Aedes alijs quoque nobilissimorum hominum muneribus culta. Antonius Leiuua Dux Hispaniensis exercitus sacerdotale ornatum dono misit ex veste Damascena, auro crispo magnifice intertexta. Regina Vngariæ effigiem suam ex argento supplicem pondo xxx. Marchionissa Mantuana sacerdotis, ac ministrorum solemnem ceremoniam sacrificantium vestimenta, argento auroque contexta. Alij porro alia, qui etsi nobiles ipsi erant; tamen sua nomina

in

Leonis x.
Dona.

Cod. Laur.

Antonij Leiuua D.

Reginæ Vngariæ D.
Marchion. Mantuanæ D.

in suis donis ignota esse voluerunt. Quibus ex donis illa eminent maxime. Statua argentea B. Virginis cum effigie pueri Iesu globosum orbem tenentis manu, pondo librarum octo. Huic altera adiecta argentea item statua, & pōdere par, & specie similis: hoc vno differt quod Christus puer matris gremio insidet, dextra prætendens pyrū. Alia rursus ex argento expressa B. Mariæ effigies librarū xī. Itemque alia, pari fere pondere, cum Cæsareæ Aquilæ insignibus, vt vnde ea sit, haud ægre appareat.

Dona ab
Ignotis.

*Sacerdos Dalmata Lauretum venit, exempta sibi exta
præferens manu. Cap. XVIII.*

Eodem fere tempore permira res, & magis propter infinitam Dei vim, quam propter facti nouitatem, credibilis, Lauretanam Aedem longe insigniorem fecit toto orbe terrarum. Sacerdos erat Dalmata vir antiqua simplicitate, idemque Lauretanæ Virgini vnice deditus. Hic forte captus à Turcis, cum ad deserendam religionem omni artificio pelliceretur; nefarias voces non dicam animo, sed auribus admittere nullo modo sustinebat. Itaque importunos illos hortatores auersatus, vt eis ægre faceret, vltro Christum, ac Mariam identidem inuocabat. Stomachantibus illis, sciscitantibusque cur tandem illa nomina vsurparet, quia hærent mihi (inquit) in præcordijs. Ibi Turcæ minitari, se præcordia ipsa extracturos, nisi exemplo Christum Mariamque exsecretur. Erratis (inquit ille) præcordia mihi auferre potestis, Christum & Mariam non potestis. Tum verò illi furentes ira sacerdotem ferro pariter inuadunt. Hic Dalmata Lauretanam inclamās Virginem vouet, si vita suppetat, primo quoque tempore se ad eam iturum. Ea vox iratos magis accendit. Igitur hominem circumfistunt, & discisso apertoque pectore, intestina à summo recisa extrahunt: eaque semineci, iam

Tradit Lau.
Ann. Laur.
Rieræ.

M 2 iamque